

klaarde vijandin werd van het vreemde kind. Zijn opvoeding werd eng en aristocratisch; hij kreeg bekrompen en boosaardige priesters tot gouverneurs. De „rampspoed”, waar Stendhal van spreekt, was ten slotte dezelfde als die van alle kinderen in de provincie-steden der 19de eeuw, waar harde en vrome en tyrannische zielen woekeren konden in de onverstoorde stilten, waar het leven der zielen versteende en de onderlinge tyrannie de grootste afmetingen kon aannemen. Maar het kind dat aan dit régime onderworpen werd, was hier een wezen, dat voorbestemd was, een der eigenaardigste en grootste menschen van zijn eeuw te worden, een monstrum van levenskracht en ijzig doordringenden geest terzelfdertijd. Hij was ook bovendien

van een verwonderlijke vroegrijpheid. Zelfs vindt hij het noodig, met de klaarste woorden aan te duiden, dat zijne kinderliefde voor zijn vroeggestorven moeder niets kinderlijks had, doch een zichzelf niet bewuste hartstocht was, een hartstocht die zich uitte door den haat tegen zijn vader, als jegens een mededinger. Deze vroege en onstuimige levenskracht keerde zich naar binnen onder den ijzeren dwang der dorre discipline. Zij werd tot verzet en geest, tot hoogmoed en tot koele haat, die toen reeds onverbiddelijk

HENRI BEYLE (STENDHAL).

klaar deed waarnemen en oordeelen. Daar zijn „tyrannen”, zijn tante, zijn vader en hun vrienden de priesters, de uiterste hardheid en gevoelloosheid vereenigden met de hevigste vroomheid en de zoetste frasen van onderwerping en ootmoedigheid, zette zich toen reeds in hem „de haat voor de godsdienst”, die hem levenslang is bijgebleven, of liever de haat jegens haar officieele belijders, die hem zijn onsterfelijke figuren van schurkachtige priesters en diplomaten heeft doen scheppen.